

# BEREDSKAPSPLAN

## FOR FOREBYGGING OG AVDEKKING AV SEKSUELLE OVERGREP MOT BARN

Målet med denne beredskapsplanen er å forebygge og avdekke seksuelle overgrep mot barn som er tilknyttet Mobarns barnehager.

Planen skal sikre tilstrekkelig kunnskap om seksuelle overgrep mot barn, god kjennskap til de rutiner og prosedyrer som ligger i denne beredskapsplan, og skape grunnlag for en åpen dialog om temaet både mellom de ansatte, men også mellom ansatte og foreldre til barn i barnehagen.

En åpen dialog om seksuelle overgrep mot barn vil skape tryggere rammer for barna, og en forutsigbar og trygg arbeidsplass for ansatte.

---

## Følgende praksis og rutiner anvendes i Mobarns barnehager

### Ansvar:

- Alle ansatte har et ansvar for å melde fra til barnevern og/eller politi gjennom avvergeplikten.
- Styrer har et overordnet ansvar for å ivareta sikkerheten og tryggheten til barn som går i barnehagen.

### Kunnskap og øvelser:

1. Alle ansatte skal ha en obligatorisk gjennomgang av denne beredskapsplanen ved ansettelse.
2. Alle ansatte skal gjennomføre e-læringskurset «Vold og seksuelle overgrep mot barn»<sup>1</sup>
3. Barnehagen skal regelmessig gi ansatte faglig oppdatering om temaet seksuelle overgrep mot barn, ved intern eller ekstern kursing.
4. Barnehagen skal gjennomføre jevnlig øvelser på gjennomføringen av denne beredskapsplan. Minimum én gang per år.

---

<sup>1</sup> Kurset er gratis tilgjengelig på nett på <http://helsekompetanse.no/kurs/vold-og-seksuelle-overgrep-mot-barn>  
Kurset har oppgaver som skal løses og det utstedes kursbevis når deltaker har gjennomført og bestått.

## Samarbeidspartnere:

En magesfølelse på at noe ikke er som det bør, diskuteres med noen som har god kompetanse. Det er viktig å søke råd tidlig. Gode samarbeidspartnere må etableres *før* en hendelse oppstår. Barnevern og politi skal tilby veiledning uten plikt til å oppgi barnets personalia. Noen kommuner har egne konsultasjonsteam med spesialkompetanse på seksuelle overgrep mot barn. Alle kommuner skal være koplet til et barnehus.

### 1. Ved mistanke som krever faglig konsultasjon kan disse kontaktes:

- |   |                  |
|---|------------------|
| a. Barneverntjenesten i Kristiansund, Averøy og Gjemnes     | Tlf: 71 57 43 96 |
| b. Møre og Romsdal politi                                   | Tlf: 70 11 87 00 |
| c. Averøy kommune konsultasjonsteam                         | Tlf: 71 51 36 80 |
| d. Statens barnehus Ålesund                                 | Tlf: 70 11 88 50 |
| e. Senter mot incest og seksuelle overgrep, Møre og Romsdal | Tlf: 71 11 51 55 |

Man har plikt til å varsle barneverntjenesten når «*det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt*» (barnevernloven § 6-4). En *magesfølelse* som kan støtte seg på en enkeltuttalelse, enkelthandling el. er nok for at man har *grunn til å tro*.

Politiet skal varsles i akutte situasjoner. Avvergeplikten følger av straffeloven § 139. Hvis man mener at det er fare for at barnet mest sannsynlig vil kunne utsettes for (nye) overgrep ved å ikke gripe inn, er det straffbart å unnlate å varsle politiet.

### 2. Akutte situasjoner som krever varsling av politi skal varsles til politiet i Møre og Romsdal.

Det kan også være lurt å ha etablert en dialog med andre fagpersoner i kommunen, hvor man kan hente råd. Dette kan for eksempel være lege, helsestasjon, tannhelsetjeneste o.l.

### 3. Andre samarbeidspartnere

Averøy Legesenter	Tlf: 71 51 36 50
Averøy Helsestasjon	Tlf: 71 51 36 80
Tannhelsetjenesta i Averøy	Tlf: 71 51 63 55
Private Barnehagers Landsforbund	Tlf: 75 55 37 00

## Forebyggende arbeid:

1. Det skal som hovedregel være to voksne på huset, både på morgenen og på ettermiddagen.
2. Nye vikarer skal aldri være alene i barnehagen med barn.
3. Barna skal lære om normal seksualitet, tilpasset deres alder og utvikling.<sup>2</sup>
4. Barna skal lære om gode og vonde følelser, ulovlige hemmeligheter og berøringer.<sup>3</sup>
5. Barnehagen skal sørge for at det alltid innhentes godkjente politiattester for alle nyansatte. Dette gjelder også for vikarer som skal jobbe i barnehagen for en kort periode. Poliattiatten skal innhentes og gjennomgås før vedkommende starter i jobb.
6. Barnehagen har rutine for å innhente ny politiattest for ansatte i barnehagen ved behov
7. Det innhentes referansesjekk i forbindelse med ansettelse og spesielt referanser ved arbeid med barn sjekkes nøye.
8. Alle ansatte har kompetanse om overgrep mot barn, slik at de er i stand til å avdekke overgrep ved å fange opp signaler og tegn fra barn. Barnehagen har jevnlig gjennomgang av dette temaet i personalgruppen.
9. Barnehagen jobber med holdningsskapende arbeid både med personalet og barna. Tema som grensesetting, eierskap til egen kropp og lignende gjennomgås. Det er viktig at barn vet hvor grensene går, og er i best mulig stand til å kunne si fra.
10. Mobarn har egne retningslinjer for fotografering av barn i og rundt barnehagen
11. Mobarn har eget beredskapskort for håndtering av mistanke om overgrep
12. I Mobarns barnehager er det ikke tiltatt å bruke private telefoner i arbeidstiden. Telefon skal som hovedregel ligge i den ansattes garderobe.

## Ved bekymring:

- Informer styrer - ikke involver annet personale før etter avtale.
- Begynn å skrive loggbok - noter observasjoner.
- Er du usikker; konsulter en av de instansene som er nevnt i denne beredskapsplanen. Ikke vent for lenge før du/dere konsulterer andre.
- Styrer melder bekymringen til barnevernet, men du har en selvstendig varslingsplikt dersom styrer ikke varsler og du fortsatt mener det er *grunn til å tro* at barnet er utsatt for seksuelle overgrep
- Barnevernet har det koordinerende ansvaret.
- Barnehagepersonalet er ikke etterforskere. Ikke still ledende spørsmål - det kan brukes i mot barnet ved senere dommeravhør.
- Lytt til barnet og vis at du tar barnet på alvor. Unngå å styre samtalen. Gjenta utsagn som barnet kommer med, slik at barnet evt. kan korrigere om du har forstått feil. Noter ned barnets uttalelser eller annet, etter samtalen.
- Vær ærlig i forhold til det som skal skje. Vær realistisk.
- Lov aldri noe du ikke kan holde – man må *aldri* love barnet taushet om det man får vite.
- Glem ikke søsken.
- Forbered deg mentalt og følelsesmessig på at betroelser kan komme.

---

2: forslag til litteratur: *Barna og seksualiteten* - Margrethe Wiede Aasland (Cappelen Damm 2015)

3: forslag til litteratur: *Jeg er meg, min meg* - Eli Rygg og Margrethe Wiede Aasland (Høyskoleforlaget 2009)

4: forslag til pedagogisk materiale: *Stine Sofies Stiftelse* - barnehagepakken

## Hvis en akutt overgrepssituasjon oppstår:

Ta kontakt med styrer som kontakter politiet.

1. Ikke skift klær på barnet.
2. Eventuelt brukt tøy pakkes inn i papir – ikke plast!
3. Ikke bad eller vask barnet.

## Øvelser:

Øvelser skal avholdes jevnlig. Det skal øves på ett eller flere forberedte scenarier der;

1. det mistenkes at et barn er utsatt for seksuelle overgrep av et familiemedlem.  
(Foreldre/steforeldre/søsken/stesøsken/besteforeldre/onkel/tante/fetter/kusine o.l.)
2. det mistenkes at et barn er utsatt for overgrep fra en person utenfor familien.  
(Nabo/venns foreldre/trener/leder i trossamfunn/svømmelærer o.l.)
3. det mistenkes at en ansatt har utsatt/utsetter et eller flere barn i barnehagen for overgrep.

## Ansvar og tiltak:

### A. Mistanke eller avdekking av seksuelle overgrep i barns nære relasjoner

	TILTAK	ANSVARLIG	STØTTE	GJØREMÅL
1	Motta og vurdere mistanke om seksuelle overgrep	Ansatt som får mistanke/mottar anklage. Styrer	Pedagogisk leder	Melde til styrer Vurdere mistanke Evt. kontakte barnevern/andre fagfolk
2	Se etter tegn på seksuelle overgrep	Styrer	Pedagogisk leder Andre ansatte Barnevern Andre fagfolk	Avklare mistanke Dokumentere tegn på seksuelle overgrep
3	Melding til barnevernet om seksuelle overgrep	Styrer	Pedagogisk leder	Sende bekymringsmelding Barnevernet skal sette i gang undersøkelse og sette i gang tiltak
4	Melding til politiet om seksuelle overgrep	Barnevernet Styrer (i akutte saker)	Styrer	Politiet: Stoppe misbruk Konfrontere overgriper Etterforske saken
5	Informasjon til hjemmet om seksuelle overgrep	Barnevernet	Politiet Styrer	Informere familien Støtte familien
6	Følg opp ansatte	Styrer	Barnevern PPT Andre fagfolk	Kollegastøtte Kompetanseheving
7	Følge opp barnet	Pedagogisk leder	Styrer Barnevern PPT	Omsorg for barnet Planlegge tiltak Etablere ansvarsgruppe
8	Melding ved overgrep	Styrer	Barnevernet	Melding til nødvendige instanser om overgrep

## B. Mistanke eller avdekking av seksuelle overgrep begått av ansatt

	TILTAK	ANSVARLIG	STØTTE	GJØREMÅL
1	Motta og vurdere mistanke om seksuelle overgrep	Ansatt som får mistanke/mottar anklage.	Styrer Den som har mistanke	Melde til styrer Vurdere mistanke
2	Se etter tegn på seksuelle overgrep	Styrer	Ansatte som har med barnet å gjøre Fagfolk på overgrep	Avklare mistanke Dokumentere tegn på seksuelle overgrep Melde til barnehageeier
3	Motta innrømmelse	Den som mottar innrømmelsen	Styrer Barnehageeier Tillitsvalgt Bedriftshelsetjenesten	Motta forklaring Klargjøre saksgang Avklare arbeidsrettslige forhold Støtte til den ansatte
4	Behandling av mistanke	Barnehageeier	Styrer Fagfolk på overgrep Politi Advokat Helsetjeneste	Saksgang ved mistanke Arbeidsrettslige forhold Melding til politiet Etterforskning ved politiet Menneskelige hensyn
5	Informere det/de utsatte barns foresatte	Styrer	Barnehageeier Fagfolk på overgrep Politi	Gi informasjon Tilby hjelp
6	Informere og involvere ansatte	Styrer	Barnehageeier Fagfolk på overgrep Politi	Gi rett informasjon Støtte ansatte Planlegge tiltak
7	Følge opp barnet	Pedagogisk leder	Styrer PPT Andre fagfolk	Omsorg for barnet Planlegge tiltak Etablere ansvarsgruppe
8	Informere andre foresatte	Styrer	Barnehageeier Fagfolk på overgrep Politi	Gi rett informasjon Hindre rykter og forhåndsdomming Bygge tillit til barnehagen
9	Foreldremøte	Barnehageeier og Styrer	PPT Andre fagfolk Politi	Informere foresatte Gi råd til foresatte
10	Informere barna	Pedagogisk leder	Styrer PPT	Gi rett informasjon Bearbeide Hindre engstelse
11	Mediehåndtering	Styrer	Barnehageeier Politi Advokat(er)	Styre informasjon
12	Melding ved seksuelle overgrep	Styrer	Barnehageeier	Melding til: Barnehageeier Forsikringsselskap Tilsynsmyndighet

Referanse: Redd Barnas mal for handlingsplan mot seksuelle overgrep på deres nettsider:  
<https://www.reddbarna.no/jegerher/verktoy/beredskapsplaner-handlingsplaner-og-veiledere>